

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 91. ANULU XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi și Dumineca. — Prenumeratiunea se face în Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gal'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provincie din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Sabiu, in 17/29 Novembre 1866.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Serenitatea Sea Principele Monteuovo au sositu Dumineca in Sabiu in cea mai deplina sanetate. — Esc. Sea LMC. conte de Nostitz, fostu ad latus langa Serenitatea Sea Principele Monteuovo au plecatu alaltieri de aici.

Afaceri bisericesti.

In nr.ii 42 si 43 ai foiei nostre impartasramu in estrasu cuventarile Esc. Sele P. Archiepiscopu si Mitropolitu Andreiu Bar. de Siagun'a, rostite cu ocaziunea tinerei Sinodului archierescu si a inaugurarei Consistoriului apelatorialu. Acum aflamu de oportunu a le reproduce in tota estinderea lor.

Cuventarea,

cu carea Escelenti'a Sea, Domnulu Archiepiscopus si Mitropolitu Andreiu Baronu de Siagun'a au deschisu siedintiele Sinodului archierescu la Sabiu in 21 Maiu 1866.

(Capetu din nr. premergatoriu.)

Insa va dice cine-va, ca prin observarea principiului sinodalitati se vateca independenti'a Mitropolitulu si a Episcopiloru, de ore-ce dela Mitropolitu se pretinde pe bazea principiului sinodalitati, ca fara judecat'a Episcopiloru sufragani sa nu faca nimicu mai insemnatu, si caci se pretinde si dela Episcopi ca fara de judecat'a Mitropolitulu sa nu faca nimicu mai insemnatu.

Eu obiectiunea acesta cutezu sa o caracterizezu de o confusie a conceptulu despre organismulu bisericei nostre, prin urmare obiectiunea acesta cutezu sa o numescu de o confusie a conceptulu si despre pusetiunea unui Mitropolitu si a Episcopiloru sufragani, ce o ocupa in organismulu bisericei, si pornosu spre dovedirea asertulu meu din invetiatur'a Apostolului Pavelu, care despre legatur'a duhovnicésca a medulariloru bisericei lui Christosu invatia pre Corinteni in I. C. 12 V. 14—27. seriindu-le: „trupulu omenescu nu este unu madulariu, ci multe, ca de aru dice piciorulu, ca nu suntu mâna, si nu suntu din trupu, au dora pentru aceea piciorulu nu este din trupu? si de aru dice urechi'a, ca nu suntu ochiu si nu suntu din trupu? ca de aru fi totu trupulu ochiu, unde aru fi audiulu, si de aru fi totu trupulu audiulu, unde aru fi mirosulu? insa Ddieu au pusu medularele asiá, precum au vrutu, ca de aru fi tote unu medulariu, unde aru fi trupulu? ear acum cu adeveratu suntu multi medulari, insa unu trupulu, si ochiulu nu pote dice mânei, n'amu lipsa de tine, séu capulu picioriloru, n'amu lipsa de voi, ci cu multu mai vertosu medularii trupulu care se socotescu a fi mai slabe, suntu mai de lipsa, . . . ca sa nu fia desbinare in trupu ci sa se grijésca medularii intre sine unii de altii“, si incheia Apostolulu invetiatur'a s'a câtra Corinteni cu urmatorele „ear voi sunteti trupulu lui Christosu si medulari fia-care dupa partea sea.“

Eu invetiatur'a acesta a Apostolului o aplicu in urmatoriulu tipu, spre a dovedi, ca independenti'a Mitropolitulu si a Episcopiloru nici decum nu se vateca prin observarea principiului sinodalitati; si adeca: precum Mitropolitulu nu pote sa dica, ca n'are lipsa de Episcopi, pentrucu candu aru dice asiá ce-va, atunci s'aru rupe dela medularile sale cele naturali, cu care forméza in organismulu bisericei, va sa dica, in trupulu duhovnicescu alu lui Christosu, o parte constitutiva si totu deodata aru transgrede cu volnicia si nepasare institutiunile canonice cardinali, care impun Mitropolitulu, ca in totu anulu sa tina Sinodu, si pentru prejudecarea objectelor mai momentose sa se consulte cu Episcopii din Mitropoliá — asiá nici Episcopii nu pot dice, ca n'au lipsa de Mitropolitulu, caci candu aru dice un'a ca acesta atunci s'aru rupe de câtra medulariulu loru cardinalu, care in Canone se numescu „Celu dintâiu“ si „Capulu Episcopiloru“, si prin rumperea acesta aru face o vatemare mare a Canonelor, carele demanda loru, ca in totu anulu sa se infatisiedie in Sinodulu conchiamandu prin Mitropolitulu, unde acesta va voi, si sa nu faca nimicu mai insemnatu in Eparchiele loru fara de judecat'a Intâiului intre ei, adeca a Mitropolitulu.

Si int'adeveru aru fi numai o confusie de conceptu despre chiamarea archierésca, candu cîu-va aru afirmá, ca principiulu sinodalitati vateca pusetiunea Mitropolitulu si a Episcopiloru,

pentru ca ce alt'a se pote deduce din rugaciunea lui Christosu, cu carea se roga pentru Apostolii sei câtra tatálu dicendu: „Parinte! precum m'ai tramisu pre mine in lume, asiá amu tramisu si eu pre ei in lume, . . . ca unu sa fia precum tu Parinte intru mine si eu intru tine, si eu marirea, carea mi o ai datu mie, o amu datu loru, ca sa fia un'a precum noi un'a suntemu.“ Ioann cap. 17. Dicu ce alt'a se pote deduce din acesta rugaciune a Mantuitoriulu decatu principiulu sinodalitati si demandarea punerei in lucrare a acestui principiu stabilitu de insusi Christosu, caci Christosu au tramisu pre Apostoli in lume cu aceea, ca sa fia un'a si sa remana in elu precum si elu fiindu tramisu in lume prin tatálu, au fostu cu tatálu si au remasu in tatálu; apoi dice Christosu mai departe: „Marirea, carea mi o ai datu mie, o amu datu loru, ca sa fia un'a, precum noi un'a suntemu.“ Cum va fi Mitropolitulu un'a cu Episcopii sei sufragani, si cum voru fi Episcopii sufragani cu Mitropolitulu loru un'a, deca Canonele, ce descriu tinerea Sinodeloru anualu nu se voru observá? deca pentru prejudecarea objectelor momentose nu se voru consultá la olalta? — Intrebu eu Présantiloru frati! unde aru duce astfelu de functionare particulare independente a Mitropolitulu si a singuraticiloru Episcopi? respunsulu este forte chiaru, si adeca, astfelu de functionare independente si particulare a Mitropolitulu fatia cu Episcopii si a singuraticiloru Episcopi fatia cu Mitropolitulu aru duce la absolutismulu, care Christosu l'au osanditu cu totu privilegiulu invetiandu unimea, dragostea si pacea. Partisanii independintiei anticanonice si prin aceea ai absolutismulu; archierescu in bisericea lui Christosu nu sciu, ca absolutismulu acesta aru inmorti pre toti factorii si pe tote partile constitutive, *din care consta bisericea, adeca trupulu d'chovnicescu alu lui Chr., si asiá vrendu sa se arete liberali, se facu absolutisti.* Sirmanii acesti a in sciintiele si cunoscintiele institutiuniloru bisericesci, nu sciu ca precum Sinodele tinute prin Christosu si Apostoli facu prototipulu Sinodeloru anualu archieresci, asiá si Sinodele aceste anualu archieresci facu I. prototipulu Sinodeloru Eparchiale, care Episcopulu cu reprezentantii clerulu si ai poporulu parochialu are a le tine in lucruri administrative scolare si filantropice ale Eparchiei; II. facu prototipulu Sinodeloru protopopesce care are a se tine in fia-care Protopopiatu in obiecte administrative, scolare si filantropice tinatore de Protopopiatu si III. facu prototipulu Sinodeloru parochiale pentru lucruri administrative scolare si filantropice ale unei parochii. Tote aceste le avemu in institutiunile bisericei nostre si le-amu exercitatu si pâna acum, de-si nu dupa forma canonica, din caus'a unor impregiurári vitrigi, care apesau vietii'a nostra bisericesca, acum insa incetandu acele impregiurári vitrigi, si avendu Mitropoli'a canonica trebuie sa se resuscitedie si sa se puna in lucrare sinodalitatea in tote partile constitutive ale bisericei asiá, precum prescriu Canonele. Pe bazea acestoru institutiuni sante si intiepte si rationali si effluse din liter'a si spritul Christianismulu, provocu eu pe partisanii independintiei anticanonice a Episcopatululu, ca sa-si aduca aminte de respunsulu, care Mantuitoriulu l'au datu Apostoliloru Ioann si Iacobu filorulu lui Zevedeu, caci cerusera, ca Christosu sa le dea loru, ca unulu dea drept'a si altulu dea steng'a lui sa sieda langa Christosu, candu va veni intru marirea s'a dicendu-le si loru si celorlalti diece Apostoli: „Sciti, ca celoru ce li se pare ca suntu incepatori ai nemuriloru, le stapanescu pre ele, si cei mai mari ai loru le domnescu pe densele. Ear între voi nu va fi asiá, ci carele va vrea sa fia mai mare între voi sa fia voua sluga, si carele va vrea sa fia între voi intâiu, sa fia tuturoru sluga, pentrucu fiulu omenescu n'au venit, ca sa-i slujésca lui, ci ca sa slujésca elu si sa-si dea sufletulu seu rescumperare pentru multi.“ Marcu C. 42—45. Nu voi sa me oprescu mai multu la refutarea unei idei atatu de stricaciöse, precum este ceea a partisaniloru independintiei anti-canonice archieresci si ai absolutismulu archierescu, ci me tiermurescu ale eschiamá loru cu urmatorele cuvinte ale Mantuitoriulu: „Vai voua! carturariloru si fariseiloru fatiarnici, ca ve asemanati mormintelorulu celoru spoite, care din afara se arata frumöse, iara din launtru suntu pline de osele mortiloru, si de tota necurati'a.“ Mat. C. 22 V. 27.

Acestea prescurtu ale aminti si ale desfasurá aici amu fostu

silitu de spiritulu tempului presentu, care este plinu de idei și concepte false, penruca se povetiuiesce de o cunoscentia superficiala a sciintieloru positive, care dela intemeierea erei crestinesci pâna astadi s'au sustinutu nevatemata fatia cu multe felii de vijeli, ce erau și santu și astadi inca indreptate spre stignirea bisericeii năstre ortodoxe, carea cu triumfu și succesu bunu le au invinsu și le invinge acele vijeli dusmane, penruca Christosu este cu ea pâna atunci, pâna cându Mitropolitulu va fi un'a cu Episcopii, și Episcopii voru fi un'a cu Mitropolitulu, va se dica: pâna candu Archiereii stensu și santu voru observă institutiunile positive ale bisericeii lui Chr. pâna candu vitalitatea acestoru institutiuni nunumai nu o voru sugrumă, ci le voru cultivă prin sciintia și cunoscentia ereditate dela santii parinti; pâna candu Archiereii voru socoti pre Christosu de vitia, ear pre sine de mladitie, pâna candu voru remanē intru Christosu, și Chr. intru ei, pâna candu voru marturisă, ca precum mladiti'a nu pōte aduce rōda dela sine, dēca nu va fi in vitia asiā și ei de nu voru remanē in Chr. Ioann 15. C. 1-4— căci dice Chr. mai departe „celu ce locuiesce intru mine, și eu lacuiescu intru elu, și acel'a aduce rōda multa, căci fără mine nu puteti face nimic'a.“ Ioann. C. 15. V. 5.—

Cându suntemu convinsi, ca fără Chr. și ajutoriulu lui celu de susu nu putemu face nimicu și nōua ni-au venitu in parte-ne lucruri mari și multe, căci trebuie sa rectificăm lucrările năstre penru infiintarea Mitropoliei năstre nationale și inaintea bisericeii și inaintea regimului patriei năstre și a clerului și poporului nostru credinciosu; candu, dīcu, suntemu convinsi despre greutătile, care ne intempina in deslegarea problemei năstre archieresci, atunci nimicu mai bine nu putemu face decâtu sa recunōscem ca suntemu mladitiile vitiei, carea este insusī Christosu, și ca fără vitia acēst'a ddieesca nu putemu aduce nici o rōda; că sa locuim in Chr. prin ascultarea și implinirea invetiatariloru și a porunciloru ddieesci, că și elu sa locuiesca intru noi, că apoi sa putemu seversu tōte, câte ni-au venitu in parte-ne și asiā sa ne tinem strinsu de invetiaturele lui Christosu, de canōnele apostolesci și cele aduse in Sinōdele ecumenice și locale, și prin observarea loru din parte-ne sa desteptăm in clerulu și poporulu nostru evlavi'a cătra asiediamintele positive ale religiei năstre, sa-i convingem pe ei despre pusetiunea, drepturile dar și indatoririle loru, că ale unor pārti constitutive in organismulu bisericeii, că deplinu sa corespunda și ei chiamărei loru; căci astfelu și numai astfelu lucrandu și funcționandu și invetiendu nepregetatu cu faptele și cu cuvintele năstre, vomu satisface chiamărei năstre archieresci, și ne vomu rectifică că Archiereii conscientiosi, ceea ce sa fia, sa fia, Aminu.

Redactorulu „Gaz. Tr.“ și oracululu seu.

Sabiiu 14 Novem. 1866.

In nr. 88 alu „Gazetei Transilvaniei“ intr'unu articulu din Brasiovu din 19 Novembre 1866. supr'ascrisu „Telegrafulu și oracululu „Tel. Rom.“ voindu redactorulu Gazetei a respunde la articulu Telegrafulu din 1 Novembre a. c. nr. 87 și voindu după cum dice a ilustră puținelu telegramulu unoru Dni neguțiatori din Brasiovu, cuprinsu in acelu articulu, aduce o zama lungă cătu e dela Brasiovu pâna la Sabiiu, încātu insusi se perde in trens'a, înstrandu câte verdī și uscate, — și ese asiā dīcendu cu nisce puī pe fatia, pre cari se vede ca i-au totu clocitu de unu anu de dīle. — Nu voim a incură, asupr'a asertului seu: ca dñii Brasioveni, cari nu subscrisera cestionat'a pleniputintia aru fi slabi (sic!) *) căci adeverulu contrariu dīsei acesteia a dlui e din destulu de chiaru, — nici nu voim a incurămă dēca e adeveru, cu serbarea aniversare de 26 Oct. in multe locuri aru fi fostu spontanea, și nici chiaru ca acea demonstratiune spontanea, cum o numesce, aru fi adausu celu mai mare pondu pâna la prim'a persōna, penru a se dá crediementu despre simțiemintele, spontanee ale romāniloru . . . încātu chiaru și Majestatea Sea dela Iglau 6 Novem. audīndu de buna sēma de dorintia generala — va sa dica de demonstratiunea d. Redactoru alu Gazetei — a binevoitu a se adresă cătra transtlvani totu cu Mare Principe!! s. c. l. s. c. l. — ci-lu lasăm pre d. redactorulu alu Gazetei sa-si faca voia, sa se laude cumu-i place; căci prin tōte acelea dlui, de-si pōte inspiratu de oracululu seu, nu a refrāntu intru nimic'a faptele complinite enumerate in articulu prementiu. natu alu „Tel. Rom.“

Un'a in sa nu i-o putemu iertă nici decum d. Redactorulu alu Gazetei și oracululu seu, și acēst'a este, ca dlui intre altele mai multe vorbesce de patimi omenesci, ure personale și poște de resbunare, invinovatīndu-ne iēra pe noi, că candu noi amu fi caus'a neintielegeriloru escate.

*) Vedi asiā! penruca fratiū brasioveni primira pre dlu Redactorulu Muresianu in sinulu dloru, unde-i succese a-si face o stare colosală, încātu astadi pōte dá 1000 f. penru o academia in spe, și o alta suma penru completarea unui gimnasiu catolicu, — căci vedi Dōmne! celu de fatia romanescu din Brasiovu nu-i e destulu, sēu mai bine dīcendu: nu-i e pe placu, — căci nu e catolicu! — acum sa-i mai faca inca și slabi?!

In privinti'a acēst'a ne luām voia a intrebă pre d. Redactorulu alu Gazetei și pre oracululu seu: ca cine au produsu neintielegerile? Telegrafulu Romanu, carele au tātutu, ori Gazet'a Transilvaniei, care in tōta diu'a aducea alte programe un'a mai contradicătoria siesi decâtu ceealalta? Oracululu presupusu alu Tel. Rom., care s'au supusu la tōte conclusele majoritătiloru romāne, aduse formalu, ori oracululu Gazetei Tr., carele voiā prin dictatura sa-si substitue convingerile sele, — in loculu concluseru formale? Archiereulu din Sabiiu, carele au rābdatu mai bine de unu anu la tōte insinuarile defăimările și incriminările Gazetei și ale oracululu ei? ori acēst'a cari nu mai incetau cu ele? — Archiereulu din Sabiiu, carele primī sarcin'a misiunei din conferinti'a din Belgradu, ori dlu Baritiu, carele se aieptă elu insusi la acea chiamare? Cine au lucratu din ura personala, acel'a care s'au aperatu, ori acel'a care au atacatu?! — Apoi dēca Escelenti'a Sea Parintele Metropolitulu alu nostru s'au esprimat in conferinti'a din Belgradu, ca situatiunea e grea, vorbit'au neadeverulu? Eră acēst'a destula cauza de a caută nodu in papura? E natiunea unu copilu, carui'a sa-i promiti munti de auru că dlu Baritiu, promissiuni nerealizavere?! s. al. s. al. —

Asiā dara e invederatu, ca nu Telegrafulu se acatia de Gazeta și omenii ei, dandu ventu resbunāriloru personale, cum se esprima d. redactorulu alu Gazetei, ci Gazet'a și omenii ei s'au acatiatu neintreruptu și se acatia de Telegrafu, dandu ventu resbunāriloru personali, suspiciōnandu și defaimandu cătu ii ia gur'a, fiindu-le Sabiiulu că unu spinu in ochi! — precum și ca numele de oraculu numai Gazetei ii compete, de orece numai dens'a avū pâna acum darulu de a produce programele, va sa dica prorociele că ciupercile, fără in sa de a se fi implinitu vre-un'a vre-odata; pre candu Telegrafulu au adusu numai fapte complinite.

De sub dēlu lui Racotiu in 24 Nov.

Cu placere nespusa amu cetitu articulu de dtto 1/11 și 2/11 1866, apoi „repriviri“ și „repriviri și priviri“ de sub nr. 87, 88 și 89 ai „Tel. Rom.“, și nu numai ca au aflatu resunetu și in Romāni de prin tinuturile acestea, ci ne-au mangaiatu cu atāt'a mai tare, deōre-ce se reiepta cu franchetia improscaturile ne oneste asupr'a Archiereiloru nostri, aruncate dintr'o casta, carea se fālea și mândrea totudēun'a a fi mai culta și vrū a fi datatōre de tonu — și se dau de minciuna scorniturile mārșave de prin „Gazet'a Transilvaniei“ in publicu imprasciate cu scopu de a innegrī caracterele solide ale Archiereiloru nostri, cu a căror'a cadere voiescu scornitorii minciuniloru a se inaltă in gratia publiculu romānu spre a-lu partă apoi de nasu după chefulu loru, dara publiculu acēst'a cu mintea sanetōsa și va trage sēm'a, ca cari-su apostolii falsi și cari-su cei adeverati și nu se va seduce prin tonulu loru sirenicu, care nu are alta de scopu decâtu a venă sub mantau'a nationala după interese egoistice, precum articulu lui „Turtescu“ au demustrat'o in umorulu celu mai bunu destulu de eclatantu; — publiculu acēl'a nu va aplaudă scornitoriloru de minciuni, ci aceloru barbati și capi ai natiunei, cari au condusu cu desteritate nai'a natiunei spre portulu celu fericitoriu și o conducu și ne rogām de densii că sa o conduca și mai departe neascultandu bārfelele contrariiloru! —

Atingatoriu de persōna Dlui Baritiu ni pare fōrte reu, ca Dsea tocm'a de Escelenti'a Sea Metropolitulu Andr. Br. de Siagu n'a se acatia prin jurnale, dandu a pricepe, că candu Escelenti'a Sea aru fi de vina la aceea, ca nu s'au pututu face o intielegere penru tramiterea duoru deputati nationali și se pare, ca in ciud'a aceea s'au pusu unu comitetu secretu in Blasiu și au emis in numele natiunei o provocare la subscrieri penru o plenipotintia de a tramite doi deputati in cause nationale la Vien'a; și pe aicea au cerculatu, dara pre la mine nu i-au aretatu nasulu, fără după aceea amu auditu că poveste, ca au circulatu o lista spre subscriere, culegendu dela unu și altu nebunu și câte 1 fl. v. a. — cari dōra-i voru recapată, de nu-i voru face perduti —; Eu indata mi-amu pusu intrebarea: ce e acēst'a? se tractēza despre cause nationale cu o fractiune a natiunei? după aceea in sa mi s'au deschisu ochii cetīndu articulu mentionati din „Telegr.“, ca s'au incercatu unii a estōrce sub firma nationala subscrieri și după aceea le-au venitu acelor'a puținii o oprelisce dela Guvernu spre impedecarea tramiterii de deputatiuni! Penru acēst'a au avutu de ce se osteni? Acestu blamagiu se facū pe contulu natiunei prin o fractiune! in sa multiamita lui Ddieu, ca cāpii, presiedintii natiunei, nu suntu mestecati in fractiunea aceea, ciei au remasurati, nepatati prin purtarea loru, precum au fostu și pâna acum'a!

M'amu și ne-amu insielatu tare in dlu Baritiu; amu presupusu mai multu tactu in Dlui și mai multu simțiu nationalu; Dlui se vedē a venă după popularitate sub ori ce pretiu — ce in sa nu i-arū luā nimeana in nume de reu, — numai calea e gresita, pe carea vrea sa o ajunga, și adeca prin vointia de a innegrī pe altulu și inea pre acēl'a, carele sta atātu prin fapte nobile cătu și prin intielepțuinea sea rara deasupr'a Dlui Baritiu, — pre acēl'a, carele, de candu sta la cărm'a

pastoriei se se s'au ingrigitu de immultirea fondurilor eclesiastice si scolastice, au crescutu si au dotatu un'a preotime mai cultivata, au datu si au intemeiatu constitutionalismulu bisericeii se se si prin acést'a au pusu basa mai sigura natiunii se se ; fâra de aceea au statu totudéun'a in fruntea causelor natiunale si s'au luptatu cu tactu, energi'a si cu resultatu siguru, — pre acel'a, carele nu se lauda pre sine, ci pre carele faptele se se nobile i-lu lauda; — e gresita calea, pre carea se lauda dlu Baritiu pre sine insusi ca au facutu atâtea caletorii si dandu cu mân'a in pieptu, ca elu au fostu si prin Stokhaus, precumu cetiiu intr'unu articulu din „Familia“, — acestu meritu lu lasâmu Dsele ! — si cu atât'a mai multu aru trebui de a se feri de a innegrî pe altii, candu de un'a parte Dlui are destule defecte, care in decurgerea desbateriloru in Diet'a transilvana din 1863/4 destulu de invederatu batu la ochi, de alta parte se escaza prin tactic'a se se si a altoru corespundenti ai „Gazetei“ gresita, ura si imparechiare intre Români, la care cecelelalte natiunalitâti ridu de bucuria ! —

Deci sa lasâmu certele personale si sa ne cautâmu de adeverat'a causa natiunala, pe carea o amerintia periclu, de nu nimicire in causele politice, care se desfasiura inaintea nôstra in Diet'a Ungariei si sa ne unima cu tolii intr'unu cugetu sustinendu solidaritatea cea frumôsa de pâna acum'a, ca numai asiâ ne vomu ajunge scopulu, numai asiâ vomu eluptâ moraliter, de-si in minoritate fiindu in Diet'a Ungariei, egal'a indreptatire a natiunii nôstre. —

Drepturiana ulu.

Evenimente politice.

Sabiu in 16 Novembre.

Cele mai multe foi oficiose asigura ca cestiunea ungeresca va ajunge a fi deslegata, ca afacerile comune voru fi pertratate de delegatiuni de dincoce si de dincolo de Lait'a. — O corespundintia din Pest'a din 22 Novem. n. la „Zukunft“, vorbindu despre acést'a cestiune afirma ca transactiunea intre Vien'a si Pest'a aru fi fostu asigurata pre cale privata cu partid'a lui Deák si acést'a inca inainte de emiterea rescriptului regescu câtra dieta. Impregiurarea acést'a, dice cor. mai departe, au fostu datatôre de mesura la concessiunile cele mari cuprinse in actulu acést'a de statu (rescriptu), ba in Vien'a erau determinati a dá unui ministeriu din partid'a lui Deák revisiunea legiloru din 1848 in mâna. In privinti'a art. II. si III. privitori la palatinatu se dice ca partid'a lui Deák vrea sa-i delature. Asemenea a recunoscutu ca nu se pôte sustine § 6 din art. IV despre indisolubilitatea dietei. In fine partid'a lui Deák fâra multe scrupule va a sterge din legi art. XXII despre gard'a natiunala.

Dietele de dincolo de Lait'a se ocupa cu compunerea de adrese in care se espuna ce aru fi de lipsa pentru mantuirea imperiului. Precâtu se pôte vedé ele voru starui pre lângã restituiria si revisiunea constitutiunii din Fauru.

Despre cancelari'a aulica galitiana se dice ca pâna acum nu se scie nimic'a in ministeriulu de statu. De altmintrea nu se nega ca cestiunea acést'a au fostu ventilata, decâtu acum se dice ca ea se tine strinsu de cestiunea constitutiunii imperiului.

In Italia au trecutu serbârele cele grandiose ce se petrecura in cetatea laguneloru, Veneti'a, cu ocaziunea primirei lui Victoru Emanuilu. Raportatorii diuareloru mari descrisera pômp'a si marimea serbârei in colone intregi si tosi martoriseau, ca nu suntu in stare a reproduce aceea ce au vedutu, pentru cá pre deplinu sa si-o pôta intipui cetitoriulu. E de insemnatu aci ca unele diuarie spunu, ca si din Trieste si Istri'a au fostu deputatiuni la acea serbare, cu flamure invescute in floru negru de jele. — Multu dá diuaristiceii de lucru impregiurarea ca ce va face Pap'a dupa plecarea trupeloru francese de acolo. Espedientulu ce-lu cetimu acum, dupa ce se petrecura o mîia de versiuni despre eventual'a fuga a Papei, este ca Imperatés'a Francesiloru Eugeni'a va calatori la Rom'a, cá cu presentia densei sa scutésca pre Pap'a de insulte din partea populatiunii romane.

Din Parisu se scrie ca princ. Meternich va preferi a primi invitarea la Compiègne si nu va veni cu Aponyi la dieta, pentru cá sa nu patimésca referintiele cele bune ale Austriei cu Franci'a. — Se dice ca solulu austriacu aru fi venit in mare confusiune la ocaziunea unei presentâri in ministeriulu de esterne francesu, caci Moustier aru fi intrebatu ca pre cându voru fi prospecte de a-si dá representatiunea tiei (austriace) consimtiementulu la tratatulu de comertiu intre Austri'a si Franci'a. Principele Meternich a respunsu, ca in privnti'a terminului nu are nici o instructiune, candu adeca se va conchiamá senatulu imperiulu séu altu parlamentu ce are a se organizá pre base nôue.

Din Constantinopole aflâmu ca Principele Serbiei au facutu pasi de a capatá si Serbi'a acelesi drepturi de cari se bucura Romani'a. — Despre Montenegro se scrie in dilele trecute ca au capatatu unu presentu de mai multe dieci de clopote din Russi'a, cari aru fi in sa destinate a se preface in tunuri.

In Candi'a inca nu e linisce. Greci'a concentréza tôte trupele disponibile la marginea Turciei.

Din Romani'a aflâmu despre reintórcerea principelui Domnitoriu din calatori'a dela Brail'a si Galati, unde se primí in

modu fôrte splendidu. — Alegerile pentru corpurile legitime in partea cea mai mare suntu finite. Incâtu cunóscemu camer'a de acum representa tôte partidele dela ultraliberali pâna la ultra conservativi. — „Daci'a româna“ scrie fôrte energicu in contr'a abuzuriloru cari si acum se mai tinu in tiera si nu speréza nimic'a progresu, pentruca trecutul se omeniului continua acelesi lucruri ce se comiteau si inainte.

Cercâri despre unirea bisericeii Apusului cu bisericea ortodoxa a Resaritului.

Diuarulu independentiei belgice in numerulu seu din 20 Octobru a. curgatoriu ne vestesce unu faptu de o mare insemnate. Negotiatiunile ce se urmédia fôrte secretu pâna acum, care aru fi avendu strinse legaturi cu cestiunea orientului si scopu a dá acestei cutremuratôre cestiune o directiune cu totul alta din ceea ce a avutu pâna acum.

„Ori câtu de seriosu este isvorulu, de unde ne vine acést'a scire, dice pomenitulu diuaru, vestea ni s'a pârtu deocamdata atâtu de ciudata, incâtu ne-amu indgitu a o reproduce; dara de ôrece unu altu diuaru germanu au dat'o pe fatia, noi nu mai avemu cuventu astadi sa mai stâruimu in tãcere si indoiel'a nôstra.

„Acestu faptu despre care ne indoiamu dintâiu, si despre care ne-amu incredintiatu acum, este de a face cá bisericea greca sa intre in sinulu acelei latine. Suntu mai multe leni de candu s'au inceputu negotiatiuni între Curtea Romei si Patriarchulu Constantinopolei, negotiatiuni ce aru fi avendu acestu scopu, si pre care le patronéza o putere streina, pre care nu o numesce, dara care nu pôte fi alta decâtu Franci'a.

„Basea acestoru negotiatiuni, s'a gâsitu si primitu; ele se urmeza si se urmarescu si astadi deadreptulu între Papotatê si Patriarchatu, incuragiate si sustinute de bun'a vointia aceleasi puteri streine.

„Deodata s'a presentatu o grêutate fôrte insemnata, care s'a intempnatu in sa: Patriarchulu voiã neaperatu si Pap'a se impotrivia cu stâruintia la insuratôrea Preotiloru; Curtea Romei a cedatu in sfersitu la acestu punctu, marginindu in sa precum a facutu si la Maroniti slobodien'a de a se insurá simplu numai Preotii, iara Archiereii sa fia esclusi de acést'a favóre.

Eata unde stã lucrulu astadi.

„Patriarchulu fiindu dispusu a admite acestu compromis, intrebuintiéza intr'acestu momentu tôte puterile se se cá sa faca sa-lu primésca si ceialalti notabili ai religiunii orientale.

„Nu este greu a vedea insemnateea unui asemenea faptu, decâ s'aru realisá, dupa cum pare ca sperá cu temei puterea mediatrice (mijlocitôre).

„Crestinii orientului cunoscendu de capu pre Pontificele Occidentului, pre Pap'a, prin faptu s'aru socoti desfacuti de ori-ce legamentu cu curtea Petersburgului, si Russi'a prin urmare aru perde ori ce influentia, ori ce actiune, asupra-le. Iara Occidentulu s'aru vedea asigurat printr'acést'a de primejdiele fiitôre ale ambitiunii Russiei asupr'a Constantinopolei.

„O mai repetâmu, acést'a scire ne vine dintr'unu isvoru fôrte seriosu, si cu tôte acestea suntemu incredintiati, ca va fi primitu cu indoiuni si cu desmintiri, cum se obicinuesce pentru ori-care faptu ôre cum estraordinariu si de prevedutu. Scimu in sa si acést'a, ca ori-care scire desmintita si chiaru de organele cele mai autorizate in aparentia, numai pentru acést'a nu se potu socoti false si neesacte. Sa mai adaugemu si câtra acestea, cá, totu dupa scirile ce primimu, negotiatiunile despre care vorbim mai susu s'aru fi legandu cá si regimulu constitutionalu in Egiptu totu la acelu planu intinsu, a cârui'a divulgare (descoperire) astadi aru fi prematura (prea tempurie), si care aru visá a face sa dispara cu deseversire cestiunea Orientului din numerulu acelor'a, ce a-pasa astadi politic'a Europei.“

Deca, cei ce dorescu in sinceritate acést'a unire, aru purcede dintr'o ideia adeveratu crestina, s'aru intielege fôrte lesne; pre câtu in sa pornescu dintr'unu punctu de vedere simplu filosoficu, pre câtu voru face dintr'ens'a o cestiune politica, se voru pune totu pe acelu tarimu, pe care resbelulu nu va putea incetá nici odata.

Noi scimu ce felu au fostu primiti Imperatii si Ierarchii, cei ce la Florenti'a au facutu unirea bisericeiloru pe asemenea base.

Deca, candu erau vrajmasii la portile Constantinopolei, Paleologii si ceialti diplomati Clerici sperandu ca voru scapá Patri'a, au compromis principiele religiunii lor strabune, si totu n'au potutu face nimicu, ce voru putea face astadi nisce pigmei ambitiosi, pigmei intr'adeveru inaintea lui Ddieu, cu o politica atâtu de departe in perspectiva, atâtu de indoiôsa in rezultatele ei, intr'unu secolu, in care popôrele dobandindu lisertâtile lor publice, potu eserciá mai cu inlesnire libertatea consciintiei lor ?

Unu singuru individu, acést'a a fostu Marcu Metropolitulu Efestului, unulu singuru a fostu in stare sa impedece nesocotit'a lucrare a Parintiloru bisericeii nôstre ortodoxe la Sinodulu dela Florenti'a. Acést'a este despre care Eugeniu alu IV-lea Pap'a alu Romei, candu i s'a presentatu actulu unirei alcatuitu in pomenitulu-

sinodu, a disu : „dăca Marcu alu Efesului n'a iscalitu, nimic'a nu amu făcutu." Nu se vorn gasi ore astadi multi Marci pre lănga scaunele tuturor Ecclesieloru ortodoxe, care voru sci sprigini că Marcu alu Efesului adevărat'a ortodoxia, candu ea s'aru putea compromite prin combinări politice simple, iara nu isvorite dintr'o idea adevărată evangelică, după cum amu aretat mai susu ?

Păna aci diuariulu bisericescu „Eclesi'a". Dăca este sa dăcemu și noi vre-unu cuventu la afacerea acest'a apoi acel'a aru fi, ca diuaristic'a occidentală se pare a pipai ce-va pre departe și ca despre lucru in sine are pre puțină cunoscintă, căci ce va sa dăca : ca curtea Romei au cedat'ă insurarea preotiloru dar nu și a arhieriloru, lucru, carele in bise-c'a a resarităna a esistat'ă și mai nainte. De alta parte cine a imputernicitu pe Patriarculu constantinopolitanu la tratate in numele bisericeii orientale întregi ? In fine deca bisericea Romei se reintorțe la institutiunile apostolice și sinodale ale bisericeii ecumenice, după cum i recomanda chiaru și press'a apusăna, atunci tôte greutățile au cadiutu și ori ce negociări suntu de prisos.

Parerea sub comitetului comisiunei dietale (unguresci) de LXVII. esmisa in caus'a afaceriloru comuni.

(Urmare si capetu din nr.ii 87, 88.)

Acele decisiuni, care-su aduse de delegatiuni in modulu prescisu, si-su sanctionate de Maj. Sea după ce se voru fi adusu la cunoscint'ă dietei unguresci, Maj. Sea numai prin ministeriulu respundietoriu ungurescu le va pute execută — Dreptu aceea tôte cheltuielile, ce cadu pre Ungari'a in urmarea decisiuniloru aduse de delegatiune si sanctionate, ministeriulu respundietoriu ungurescu deodata cu bugetulu Ungariei, detiermuru in dieta le va aruncă si incasă.

46. Afara de cele ce ministeriulu respundietoriu comunu le aterne delegatiuniloru pentru afaceri comune, fia-care delegatiune are dreptulu de initiati, dar si numai in privint'ă a celoru afaceri, cari ca afaceri comune, după lege se tnuu strinsu de sfer'a acestoru delegatiuni. Fia-care delegatiune pôte face astfelu de propuneri, si in scrisu sa o comunice celei-lalte. Proiectulu estu modu propusu se va desbata intocm'a că alte afaceri ce se tnu de sfer'a comisiuniloru, precum s'a spusu mai susu.

47. Siedintiele delegatiuniloru voru fi publice.

48. In casu, deca Maj. Sea aru desolve cutare dieta, atunci si delegatiunea acelei diete se disolvă, iera potu fi noia si-ale delegatiune noua.

49. Membrii delegatiuniloru nu potu fi trasi la respundiere pentru spresiunile loru făcute in pertratări despre afacerile ce prin lege suntu recunoscute de comune, si se tnu de sfer'a loru ; bă chiaru, până candu activitatea loru nu a incetat, nici pentru detorii, nici pentru delictu seu crime, — exceptiunandu casulu, candu aru fi prinsu cu fapt'a — nu potu fi detnuti seu pusi sub actiune până ce nu aru incuviintă diet'a respectiva, seu lipsindu acest'a, delegatiunea a cărei-a membri ei suntu. In casu deca aru fi prinsu cu fapt'a atunci despre continuarea ei serei seu despre nimicirea ei va decide lipsindu diet'a, — asijderea delegatiunea.

50. Intemplandu se ca in restempulu acest'a unlu seu altu membru alu delegatiunei aru muri seu prin cutare sentintia legiuita si-aru perde libertatea, asijderea candu din cause momentose aru abdica de postulu seu, diet'a tieriei numai decatu are sa suplinisca postulul estmodu devenitu va cantu prin altu membru. In privint'ă acest'a aru fi mai cu scopu: ca diet'a candu alege delegatiunea, totodata sa alege preste numerulu membriloru si membri substitutori, fipsandu cu o cale rendulu, după care, devenindu postulu vacantu, presiedintele delegatiunei sa chame dintre membrii substitutori.

51. In casu de abdicere, diet'a seu lipsindu ea, delegatiunea respectiva va decide despre insemnatatea causelor de abdicere si despre primirea abdicerei.

52. Ce se atinga de responsabilitatea ministeriului comunu si de modulu acelei'a: fia-care delegatiune va avé dreptu in atari casuri, candu pentru vatemarea legiloru constitutionali, va afla de lipsa, a propune darea in judecata a ministeriului comunu seu a unei persone singuratice din ministeriulu comunu, si propunerea acest'a a o comunică in scrisu cu cealalta delegatiune. Deca fia-care delegatiune otăresce acesta acuzare, seu deca aceea pentru diferenti'a păreriloru intr'o siedintia de votare, corespundietore celoru mai de susu, otăresce prin majoritate, otărirea acest'a numai decatu se privesce că legitimu.

53. Judecatori'a procesului estmodu otăritu se va compune in urmatoriu modu: fia-care delegatiune propune câte 24 membri dintre civi liberi si cunoscatori de legi, cari nu suntu chiaru din sinulu ei, ci din acele tieri pre cari ea le represente. Fia-care delegatiune va avé dreptu sa stërga, fără aretarea causei, 12 dintre cei 24 membri propusi de cealalta delegatiune. Acusatii asiderea au dreptu a pretinde ca deodata si preste totu sa se stërga 12 membri, dara astfelu, că numerulu judecatoriloru alesi a fia-cărei delegatiuni, sa fia egal. — Si membrii acum remasi voru fi judecatorii procesului.

54. Afara de afacerile comune mai susu prescise, pre cari purcediendu dela sanctione pragmatice, le considerăm de atari, cari trebuie tratate că comune, mai suntu si alte afaceri comune de mare pondositate, a căror'a comunitate nu isvoretse din sanctione pragmatice, cari insa, parte pentru situatiune, diu privint'ă politica, parte pentru convenirea intereselor ambeloru părți, mai cu scopu se potu decide in contielegere comuna decatu strinsu deschilinte.

55. In privint'ă detoriiloru statului, pre Ungari'a amesuratu pusetiunei ei constitutionale, atari detorii, ce s'au făcutu fără convoirea legala a tieriei strinsu si după lege nu o insarcina.

56. Dara amu dechiaratu acum in diet'a acest'a si in adres'a noastră tramisa că respunsu la pre înaltulu cuventu de tron, cumca: „candu in patri'a noastră precum si in celelalte tieri ale Maj. Sele va intră in gal'ia, după cum si in adres'a noastră, din 1861. amu esprimatn, pre basea cuventiiei si din privintie politice, a face ce ne este iertatu si fără vatemarea autonomiei si a drepturiloru nostre constitutionali, si chiaru preste mesur'a detorientiei nostre prescise de lege, ca sub sarcinele apesatōre, ce le-a incarcatu sistemulu absolutismulu, buna starea celor'a-lalte tieri ale Maj. Sele si cu aceea deodata si a noastră, sa nu se derijă, si ca sa se delatate dela ele si dela noi urmările stricaciōse ale tempuriloru grele esirate."

57. Deci din privintie aceste si numai pre basea acestoru'a, tier'a si acum e gal'a a primu asupra-si o parte din sarcin'a detoriiloru de statu, si in caus'a acest'a, pe calea conferintiei premergatoare, a incepe pertratări si cu celelalte tieri ale Maj. Sele, că natiune libera cu natiune libera. — Prin acesta conferintia se va otări si despre aceea, ca aceea parte din detoriile statului, ce Ungari'a o primesce asupra-si cum sa se manipuleze.

58. Pe venitoriu insa afacerile de creditu voru fi comune in atari casuri, candu si Ungari'a si celelalte tieri ale Maj. Sele după cercuntatiile intrevințore pentru interesu propriu voru afla cu scopu a face laolalta si deodata cutare imprumutu nou. La atari contractulu si de modulu cum sa se despre tôte câte se tnu de incheierea contractului si de modulu cum sa se folosdesca si sa se reintorça banii imprumutati. Insa decisiunea interiōra despre aceea, ce ore sa se faca cutare imprumutu laolalta, in tôte casurile singuratice in privint'ă Ungariei, i compete numai dietei unguresci.

59. Altmintea si aci amu dechiaratu solenu, cumca, pe basea constitutionalismulu adevăratu, după care tier'a fără invoirea ei propriu nu se pôte insarcinā cu detorii, nici in venitoriu nu vomu recunosce deobligatōre pentru Ungari'a astfelu de detorii de statu, cari nu s'au aplacdatu prin convoirea tieriei dechiarata pre calca legeri.

60. Dechiarata afaceriloru comerțului inca nu isvoretse din sanctione pragmatice; pentru ca in intielesulu acelei'a, tierile corōnei unguresci, că tieri legitimu despartite de celelalte tieri ale domnitorului, potu decide singure prin regimulu loru respundietoriu si prin legelatiunea loru, si potu regulā afacerile loru comerciali prin linii de vama.

61. De orece insa intre noi si intre celelalte tieri ale Maj. Sele reciprocele coateri ale intereselor suntu fōrte ponderose si numerose: diet'a tieriei e gal'a, ca in privint'ă afaceriloru comerciali de o parte intre tierile corōnei unguresci si de alta parte intre celelalte tieri ale Maj. Sele, din candu in candu sa faca legatuinta comerciala si vamala.

62. Acesta legatuinta aru pune base cesiuniloru ce se referu la comerțulu, si aru otări modulu administratiunei a tuturoru afaceriloru comerciali.

63. Incheierea legatuintelor s'aru intempru prin contractu reciprocu, astfelu cum se intempru asemenea convoiri intre douē tieri, care un'a de alta e legalminte nedependente. Ministeriele respundietore ale ambeloru părți au sa faca proiecte detaiatu alu legatuintiei, si sa-lu astërna fia-cărei diete respective si determinările amendurorū diete se voru aterne Maj. Sele spre sanctionare.

54. De sine se intielege: ca deca si încatu counirea nu s'aru ajunge, drepturile legitime ale tieriei, si in privint'ă acest'a, remanu nevătate.

65. In privint'ă acelei cesiuni, ca din prescisu, se vede alu amfatu. riloru comune si alu manipulare acestoru'a, sa se arete de locu modificatiunile ce dōra aru fi necesare in legile nostre; subcomitetulu i se pare ca aretarea acest'a se pôte intempru in modu corespundietoriu numai după statorirea acestui planu de proiectu, pentruca numai atunci se va vedē apriatu cumca in ce si in câtu trebuiescu modificate legile de până acum'a, si aduce in consonantia cu stabilirile cele noue.

Juliu conte Andrásy presiedinte.

Antoni Csengery notariulu comisiunei.

Varietăți.

** (Necrologu.) Parochulu nostru din Bungardu Teodoru Necsi'a ne incunoscintieza pre noi si prin acest'a pre toti amicii sei indepartati despre trist'a perdere a multu iubitei sele sotii Paraschi'va, in urm'a unei bōlc tifose, in etate de 40 ani. Immormentarea se intempru cu tôte indatinatele ceremonii funebrale in 7 Nov. a. e. Fia-i repozatei tierân'a usiōra si amintirea de a pururea! iera jelitoriu veduvu sa-i tramita Celu de susu mangaiere si taria, că sa pōta suplini de aci inainte si chiamarea cea cu multe greutate impreunata, de m a m a, la cei c i n c i prun-cuti ai sei!

** Ranicher si Dr. Teutsch ne spune „Hrm. Zlg." ca voru plecā; iera despre dep. Binder spune ca a plecatu la Pest'a la dieta.

Nr. 45-1

Concursu.

Pentru întregirea statiunei vacante de invetiatoriu din comunitatea gr. res. Cliciov'a, ce este ingremiata inclitelui Comitatulu Carasiu si Protopresbiteratulu gr. or. românulu alu Fagetulu se escrie prin acest'a Concursu.

Cu acesta statiune suntu impreunate următoarele emolumente anuale:

a) in bani gal'a: lēf'a anuale de 126 fl. v. a.
b) in naturale: 20 metie de grâu, 20 metie de cucuruzu, 100 ponti de sare, 100 ponti de clisa, 15 ponti de lumini, 10 orgii de lemne, 2 lantia de livada, 1/2 lantiu de grādina pentru legumi si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupā acestu postu de invetiatoriu voru avé a indiētrā petitiunile loru concursuale, timbrate după cuviintia, cu estrasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cu sporu bunu a cursulu pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre servitiulu de până acum si purtarea lui morale si politica si astfelu indiēstrate le voru substerne Ven. Consistoriu dreptumaritoriu alu diecesei Caransebesiului până la 20 Decembre c. v. a. c. Caransebesiu in 5 Noemyre 1866.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului.

Burs'a de Vienn'a.

Din 16/28 Novem. 1866.

Metalicele 5%	58 80	Actiile de creditu	152
Imprumutulu nat. 5%	66 60	Argentulu	126 75
Actiile de banca	713	Galbinulu	6 09